

Roll No.

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 28+11+8+1

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 814

दर्शनम्

चतुर्थ प्रश्नपत्र

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

(क) सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः -

- (1) 'दर्शनम्' इति पदे कः प्रत्ययः ? 1
- (2) 'उपनिषद्' इति शब्दस्य कोऽर्थः ? 1
- (3) आस्तिकदर्शनानि कति ? 1
- (4) योगदर्शनानुगुणं कति प्रमाणानि ? 1
- (5) वैशेषिकदर्शने कति द्रव्याणि ? 1
- (6) 'प्रत्यक्षम् एवं प्रमाणम्' इति कस्य मतम् ? 1
- (7) शमादिषट्कानां नामानि लिखत। 1
- (8) 'अध्यारोपः' इत्यस्य लक्षणं किम् ? 1
- (9) 'तत्त्वमसि' इति महाकाव्ये का लक्षणा ? 1
- (10) वेदान्तदर्शनस्य प्रवर्तकः कः ? 1

- (11) अज्ञानं भावरूपम् अभावरूपं वा ? 1
- (12) निषिद्धकर्माणि कानि ? 1
- (13) 'ब्रह्म सत्यं जगन्मिथ्या' इति वाक्यं कुत्रत्यम् ? 1
- (14) 'सर्वं खल्विदं ब्रह्म' इति महावाक्यं कस्मिन् ग्रन्थे अस्ति ? 1
- (15) महावाक्यार्थनिर्णये सम्बन्धत्रय नाम किम् ? 1
- (16) समानाधिकरण्यसम्बन्धस्य एकम् उदाहरणं लिखत। 1
- (17) लयो नाम किम् ? 1
- (18) बुद्धाद्वैतसत्त्वस्य इति कारिकां पूरयत। 1
- (19) जीवनमुक्तेः लक्षणं लिखत। 1
- (20) नास्तिकदर्शनानि कति ? 1
- (21) चार्वाकदर्शनस्य प्रवर्तकः कः ? 1
- (22) ब्रह्मसूत्रस्य प्रथमं सूत्रं किम् ? 1
- (23) ब्रह्मणः लक्षणं लिखत। 1
- (24) 'ब्रह्मविद् ब्रह्मैव भवति' इति महावाक्यं कुतः उद्धृतम् ? 1
- (25) ब्रह्मणः आवरणशक्तिः का ? 1
- (26) प्राज्ञं किं जीवः ईश्वरो वा ? 1
- (27) वेदान्तसारस्य प्रणेताः कः ? 1
- (28) वेदान्तदर्शने आत्मपरमात्मनोः भेद अभेदो वा ? 1

(ख) सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः -

- (1) ईश-केन-कठ इति कारिकां पूर्यत। 2
- (2) न्यायदर्शनसम्मतप्रमेयाणां नामानि लिखत। 2
- (3) वेदान्तसारानुगुणं कर्माणि कति ? कानि च तानि। 2
- (4) अनुबन्धचतुष्टयं किम् ? 2
- (5) उपरतेः लक्षणं किम् ? 2
- (6) अज्ञानं नाम किम् ? 2
- (7) ब्रह्म जगतः निमित्तोपादानोभयकारणं कथम् ? 2
- (8) निर्विकल्पसमाधेः विघ्नाः के ? 2
- (9) आस्तिकदर्शनानि कानि नामानि लिखत ? 2
- (10) मायायाः कति भेदाः ? के च ते ? 2
- (11) जीवः मोक्षत्वं कथं प्राप्नोति ? 2

(ग) सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः -

- (1) अनुमानप्रमाणस्वरूपं सोदाहरणं विवेचयत। 5
- (2) वेदान्तदर्शनस्य अधिकारी कः ? 5
- (3) सृष्टिप्रक्रियायां पञ्चीकरणसिद्धान्तं विवेचयत। 5
- (4) लक्ष्यलक्षणसम्बन्धं विवेचयत। 5

- (5) लये सम्बोधयेच्चित्तं इति कारिकां विवेचयत। 5
- (6) भारतीयदर्शनानां मानवजीवने किं महत्त्वं संक्षेपेण विवेचयत। 5
- (7) आवरणविक्षेपशक्तयोः जगदुत्पत्तौ का भूमिका ? 5
- (8) ईश्वरस्वरूपं वर्णयत। 5
- (घ) एकः प्रश्नः समाधेयाः —
- 'अहं ब्रह्माऽस्मि' इति महावाक्यं वेदान्तानुसारेण विस्तरेण विवेचयत। 10

अथवा

वेदान्तदर्शनं मानवजीवनं कथं प्रभावयति ? इति विवेचयत।